

تحلیل کنش‌های گفتاری خطبه نماز جمعه مقام معظم رهبری پس از شهادت سردار سلیمانی (۱۳۹۸/۱۰/۲۷)

رضا محمدی^۱

علی غفرانی^{*۲}

چکیده

هدف: پژوهش حاضر تلاش دارد تا کنش‌های گفتاری خطبه نماز جمعه مقام معظم رهبری را، مورد مطالعه قرار دهد و به این پرسش‌ها پاسخ دهد که بر مبنای الگوی کنش گفتار جان سرل، رهبر معظم انقلاب در این خطبه نماز جمعه از چه گونه‌های کنش گفتاری استفاده کردند؟ و از تحلیل فراوانی و بسامد این کنش‌ها چه نتایج حاصل می‌شود؟

روش پژوهش: این پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با استفاده از روش کمی و کیفی بررسی و تحلیل شده است.

یافته‌ها: در بین کنش‌های گفتاری خطبه نماز جمعه رهبر انقلاب اسلامی، کنش اظهاری با بیشترین فراوانی ۶۶/۸۹ درصد و پس از آن کنش گفتاری ترغیبی با ۱۷/۴۸ درصد و در رتبه سوم کنش تعهدی با ۸/۱۵ درصد و کنش گفتاری عاطفی با ۶/۵۲ درصد و در نهایت کنش اعلامی با ۰/۹۳ درصد، کمترین فراوانی را در بین کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای به خود اختصاص دادند.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش حکایت از آن دارد که با توجه به فراوانی کنش اظهاری در بین کنش‌های گفتاری رهبر انقلاب اسلامی باید گفت که ایشان درصدد بودند که در طی حوادث مهم پیش آمده که عبارتند از: ترور حاج قاسم سلیمانی و زدن پایگاه عین الاسد و سقوط هواپیما، بیشتر به تشریح اوضاع و روشنگری و آگاه کردن مردم بپردازند.

کلیدواژه‌ها: نظریه کنش گفتاری، جان سرل، خطبه نماز جمعه، آیت‌الله خامنه‌ای، حاج قاسم سلیمانی.

Email: reza.muhammadi90@gmail.com

۱- دانشجوی دکتری تاریخ انقلاب اسلامی دانشگاه بوعلی
سینا همدان

Email: reza.muhammadi90@gmail.com

۲- دانشیار دانشگاه بوعلی سینا همدان (نویسنده مسئول)

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۸/۰۸

مقدمه

بنابره نظریه‌ی کنش‌گفتاری، در استفاده از زبان، در حقیقت مبادرت به انجام کاری یا عملی می‌کنیم؛ یعنی صرفِ سخن گفتن برابر با انجام کار است. به‌طور کلی تمام اشکال بیان شامل نوعی کنش گفتار است. (داد، ۱۹۹۹) از این رو خطبه یکی از اشکال بیان است که از خطب یعنی روبه‌رو سخن گفتن مشتق می‌شود. خطب، مخاطبه و تخاطب به معنی مراجعه در کلام است. لکن خطبه مختص موعظه است (قرشی، ۱۹۹۲: ج ۲: ۲۶۱).

آیت‌الله خامنه‌ای ۲۴ دی‌ماه سال ۵۸ با حکم امام خمینی(ره) به‌عنوان امام جمعه موقت تهران منصوب شدند. ایشان از آن زمان تاکنون حدود ۲۴۰ بار نماز جمعه تهران را اقامه کرده‌اند. نماز جمعه‌هایی که آیت‌الله خامنه‌ای اقامه کرده‌اند، به دو بخش پیش از رهبری و بعد از رهبری قابل تقسیم است. (خبرگزاری تسنیم، گزارش بازخوانی ۱۰ خطبه تاریخی رهبر انقلاب؛ سخن رودررو با مردم از تریبون نماز جمعه ۲۶ دی ۲۰۱۸ - ۰۹:۴۷)

در این پژوهش قصد داریم تا براساس نظریه کنش‌گفتاری جان سرل^۱، خطبه نماز جمعه‌ای را که در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۷ ایراد شد، مورد مطالعه و بررسی قرار دهیم. روش تحقیق در این مقاله، توصیفی - تحلیلی است و از روش‌های کمی و آماری نیز کمک گرفته شده است.

اهمیت و ضرورت: به‌صورت کلی می‌توان اهمیت و ضرورت این پژوهش را این‌گونه بیان کرد: لزوم مطالعه همراه با تعقل در خطبه‌های نماز جمعه در طول تاریخ اسلام و به‌خصوص تاریخ معاصر و انقلاب اسلامی، لزوم مطالعه گفتار و رفتار آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان رهبر انقلاب اسلامی ایران، لزوم مطالعه و فهم نظریه‌ها و روش‌های مرتبط با علوم انسانی و در صورت تطبیق مناسب آن با بافت فرهنگی و تاریخی ایران اسلامی، به‌کارگیری نظریه کنش‌گفتاری برای کشف روش‌های تخاطب و رسیدن به لایه‌های پنهان مقصود گوینده یا نویسنده (کشکولی و اسلامی‌تنها، ۲۰۱۹: ۴).

بر همین اساس در این پژوهش قصد داریم تا به این پرسش پاسخ دهیم که رهبر معظم انقلاب در این خطبه نماز جمعه، از چه گونه‌های کنش‌گفتاری استفاده کردند؟ و از تحلیل فراوانی و بسامد این کنش‌ها چه نتایج حاصل می‌شود؟

انتخاب خطبه نماز جمعه آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۷، جهت تحلیل کنش‌های گفتاری آن به این دلیل است که این خطبه در یکی از حساس‌ترین دوره‌های انقلاب اسلامی ایران بیان شده است. به عبارت دیگر این خطبه، در پی حوادث ترور حاج قاسم سلیمانی و اصابت موشک‌های سپاه به پایگاه عین‌الاسد و سقوط هواپیمای اکرایی ایراد شده است. در واقع با تحلیل این خطبه رهبر انقلاب، می‌توان پی برد که برداشت و تفسیر رهبر معظم انقلاب از این حوادث و نوع کنش‌های گفتاری ایشان از چه گونه‌هایی بوده است.

به لحاظ پیشینه پژوهش بایستی خاطر نشان کرد علی‌رغم توجه محققان حوزه زبان‌شناسی به کاربرت نظریه کنش گفتاری در تحلیل انواع متون در حوزه‌های مختلف، تاکنون پژوهشی در خصوص تحلیل خطبه‌های نماز جمعه آیت‌الله خامنه‌ای از منظرهای جدید زبان‌شناسی و اشکال نوین کلامی و گفتمانی و با استفاده از نظریه کنش گفتاری صورت نگرفته است. البته پژوهش‌هایی که قرابت موضوعی با مقاله دارد، شامل: مقاله تحلیل گفتمان خطبه‌های نماز جمعه مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۷ پس از شهادت سردار سلیمانی از آرمان ذاکر که هدف از این پژوهش بررسی بیانات مقام معظم رهبری با استفاده از تحلیل زبان‌شناختی در چهارچوب نظریه گفتمان فرکلاف و دستیابی به رویکردها و ابزارهای زبانی به کار رفته در سخنان ایشان بود. مسئله اصلی این پژوهش کشف محتوا و لایه‌های پیدای و پنهان فرمایشات مقام معظم رهبری و نیز راهکارهای زبانی جهت دریافت و درک بهتر تمامی ابعاد زبانی و محتوایی این سخنان است. نتایج پژوهش که با روش توصیفی - تحلیلی انجام شد، نشان داد که مهم‌ترین موضوع در فرمایشات مقام معظم رهبری مقاومت در برابر دشمن از طریق پاسداشت ایام‌الله شهادت، تشییع و انتقام سردار شهید قاسم سلیمانی و تلاش برای قوی‌تر شدن در برابر دشمنی‌های آمریکا و استکبار جهانی است (ذاکر، ۲۰۱۹: ۲۰۴).

مقاله «تحلیل خطبه فدکیه بر اساس نظریه کنش گفتاری» از مهدی داودآبادی فراهانی به تحلیل متن خطبه فدکیه بر اساس نظریه کنش گفتاری پرداخته و به این نتیجه رسیده است که کنش‌های اعلامی و بیانی بیش از دیگر کنش‌ها در این خطبه به چشم می‌خورد و با توجه به بافت پیرامونی ایراد این خطبه و زمینه‌های تاریخی آن، این فراوانی را می‌توان بدین معنا گرفت که حضرت فاطمه (س) پس از رحلت پیامبر (ص) درصدد احیای سنت وی و تبیین احکام و دستورات اسلام بوده است. (داودآبادی فراهانی، ۲۰۱۶: ۳۹)

همچنین مقاله «تحلیل متن‌شناسی خطبه‌ی شقشقیه بر اساس نظریه‌ی کنش گفتاری سرل» از علی نجفی ایوکی و همکاران، منتشر شده در شماره ۱۹ فصلنامه پژوهشنامه نهج‌البلاغه بیان می‌دارد که کنش گفتاری اظهاری در این خطبه از بیشترین بسامد برخوردار است؛ چرا که امام (ع) به‌طور کلی در خطبه، به دنبال بیان کردن، شرح و گزارش دادن ماجرای تاریخی سقیفه می‌باشد و بر این امر اصرار دارد که حکومت حق ایشان بوده که غصب شده است؛ بنابراین، کنش گفتاری اظهاری با هدف و مقصود گوینده‌ی سخن در خطبه متناسب و همگون است (نجفی ایوکی و دیگران، ۲۰۱۷: ۱).

موارد دیگری که می‌توان به آنها اشاره کرد، عبارتند از: مقاله «تحلیل خطبه پنجاه و یکم نهج‌البلاغه بر اساس طبقه‌بندی سرل از کنش‌های گفتاری» نوشته سیده مریم فضائلی و محمد نگارش؛ مقاله «کاربست نظریه کنش گفتاری جان سرل در خوانش خطبه‌ی غراء» از فاطمه دست رنج و کیوان احسانی و منصوره عرب (۱۴۰۰)، مقاله «بررسی خطبه‌های جنگ امام علی (ع) بر اساس نظریه کنش گفتاری» نوشته آنسیه طالبی و عباس طالب‌زاده شوشتری و احمدرضا حیدریان شهری (۱۳۹۶) و «بررسی کنش‌های گفتار در خطبه‌ی یکصد و یازدهم نهج‌البلاغه»، نوشته بهزاد قنسولی (۱۳۷۹)، از جمله

مهم‌ترین مقالاتی بودند که در حوزه تحلیل خطبه‌های تاریخی با رویکرد کنش‌گفتاری به نگارش درآمده‌اند.

چهارچوب نظری

کنش‌گفتاری^۱ از اصطلاح‌های زبان‌شناختی است و در فلسفه‌ی زبان به دانشی اطلاق می‌شود که گفته‌ای به عمد بیان گردد، به قصد این که جریان یا کنشی راه بیفتد (توبه یانی و دیگران، ۲۰۱۹: ۵۴) این نظریه را نخستین بار به‌عنوان یک نظریه فلسفی، جان آستین^۲ فیلسوف تحلیلی و استاد کرسی فلسفه اخلاق دانشگاه آکسفورد عرضه کرد و در واقع نظریه‌ای است درباره تحلیل و طبقه‌بندی و تبیین ساختار منطقی افعال گفتاری. به عبارت دیگر نظریه افعال گفتاری عبارت است از تحلیل و طبقه‌بندی و تبیین ساختار منطقی اظهارات زبانی، از آن جهت که فعل ارادی و قصدی انسان است. هدف این نظریه ارائه تحلیل جامع از نحوه ارتباط زبان با عالم خارج است و در نهایت به این پرسش اساسی در حوزه فلسفه زبان پاسخ می‌گوید که چگونه می‌توان از یک سلسله پدیده‌های طبیعی نه چندان پیچیده، همچون خروج اصوات از دهان یا ایجاد نشانه‌ها بر کاغذ، به یک سلسله اوصاف معناشناختی عجیب چون: معناداری، بی‌معنایی، صدق، حکایت، حمل و ارتباط با عالم خارج دست یافت (عابدینی، ۲۰۲۰: ۴۷).

نظریه کنش‌گفتاری جان سرل

جان سرل یکی از فیلسوفان سرشناس معاصر در عرصه فلسفه ذهن و زبان، به اقتضای تعلیمی که در آکسفورد زیر نظر فیلسوفان زبان دیده بود، مطالعات خود را معطوف به مباحث فلسفی زبان، به‌ویژه رابطه زبان و ذهن کرد و در سال ۱۹۶۹ مهم‌ترین کتاب خود را با عنوان افعال گفتاری منتشر کرد. سرل در این کتاب تبیین جامع و نظام‌مندی از نظریه افعال گفتاری به دست داد و روشن ساخت که نظریه یاد شده به کدام حوزه‌ی معرفتی تعلق دارد و برای اثبات مدعیات خود از چه روشی بهره می‌برد، مبادی و مبانی آن چیست و چه لوازم و نتایجی را می‌توان از آن استخراج کرد (عبداللهی، ۲۰۰۵: ۹۸-۹۹). مدعای اصلی نظریه افعال گفتاری این است که تحلیل ارتباط زبانی بدون توجه به اینکه سخن گفتن نوعی فعل قاعده‌مند است، ممکن نیست. سرل نکته مذکور را چنین توضیح داده است: واحد ارتباط زبانی آن‌گونه که عموماً فرض شده، نشانه، واژه، یا جمله یا حتی مصداق نشانه، واژه یا جمله نیست، بلکه ایجاد یا صدور نشانه یا واژه یا جمله در انجام فعل گفتاری است. تلقی یک مصداق به‌عنوان یک پیام، تلقی آن به‌عنوان مصداقی ایجاد شده یا صدور یافته است. به بیان دقیق‌تر، ایجاد یا صدور مصداق جمله تحت شرایط خاص یک فعل گفتاری است و افعال گفتاری واحدهای بنیادین یا کوچک‌ترین واحدهای ارتباط زبانی‌اند. پایه تحلیل در نظریه افعال گفتاری، فعل نهفته در سخن است و مراد از آن، فعلی است که در ضمن و در حین

1. speech act
2. John Austin

استعمال الفاظ صورت می‌گیرد. فعل نهفته در سخن نیز خود دارای دو مؤلفه است: ۱. بار نهفته در سخن (بار محتوایی جمله) که مشخص‌کننده نوع فعل نهفته در سخن است. امر، نهی و پوزش همه فعل نهفته در سخن‌اند و تفاوت آنها در نوعشان است. ۲. محتوای قضیه‌ای که بار نهفته در سخن به آن تعلق می‌گیرد (عابدینی، ۲۰۲۰: ۴۹).

آنچه در خصوص طبقه‌بندی افعال زبانی مهم است، افعال مضمون در سخن است. این اصطلاح مهم‌ترین اصطلاحی است که در نظریه افعال گفتاری به کار می‌رود. در حقیقت می‌توان گفت نظریه افعال گفتاری تحلیل معنا و بیان شرایط و قواعد همین اصطلاح است (سرل، ۲۰۰۸: ۱۲۰). سرل کنش گفتار را واحد پایه معنا قلمداد می‌کند و آن را به پنج دسته تقسیم می‌کند: کنش اظهاری، کنش ترغیبی (انشایی)، کنش تعهدی، کنش عاطفی و کنش اعلامی.

کنش اظهاری: در این کنش‌گفتارها، گوینده عقیده خود را درباره صحت و سقم مطلبی اظهار می‌دارد (صفوی، ۲۰۰۸: ۱۷۷).

کنش تحریکی یا ترغیبی: هدف از کنش‌گفتاری ترغیبی، ترغیب مخاطب برای انجام کاری و قرار دادن وی در حالت تکلیف و اجبار برای انجام عملی است.

کنش التزامی یا تعهدی: هدف و نکته اصلی در این کنش‌گفتار آن است که گوینده با اظهار جمله، خود را (با درجات متفاوت) برای انجام دادن عملی در آینده متعهد می‌کند.

کنش ابرازی یا عاطفی: کنش‌هایی هستند که در آنها حالت روحی و روانی و احساسات گوینده بیان می‌شود. گوینده احساس خود را از طریق قدردانی کردن، تشکر کردن، عذرخواهی کردن، تبریک گفتن، ناسزا گفتن و مانند آن بیان می‌دارد.

کنش اعلامی یا اعلانی: کنش گفتار اعلامی، اعلام شرایط تازه برای مخاطب است. گوینده با اعلام‌های خود تغییرات جدید را ایجاد می‌نماید. این کنش بر انطباق زبان و جهان خارج استوار است و زمانی اتفاق می‌افتد که گوینده قدرت و صلاحیت بیان اتفاقات جدید را داشته باشد (عابدینی، ۲۰۲۰: ۵۲ - ۵۳).

بافت و تحلیل کنش‌های گفتاری خطبه

یک کنش گفتار به‌وسیله مجموعه واژگان معین در یک بافت معین شکل می‌گیرد. نوع واژگان و بافت موردنیاز نیز بر اساس قراردادهای زبانی و اجتماعی موجود میان کاربران زبان تعیین می‌شود. به‌طور مثال تفاوت میان کنش قول دادن و یا سوگند خوردن با مثلاً کنش عقد کردن در حالت پیشینی و پسینی حاکم بر گفتن پاره‌گفتارهای هر یک از این کنش‌هاست. اگر کسی پاره‌گفتار حاوی من قول می‌دهم و یا من سوگند می‌خورم را به زبان آورد، این پاره‌گفتار خود حاوی کنش قول دادن و سوگند خوردن است. به‌عبارت دیگر انجام کنش گفتن، مساوی است با کنش قول دادن و سوگند خوردن. در حالی که در کنش عقد کردن معمولاً صرف گفتن واژگان افاده کنش موردنظر را نمی‌کند، بلکه در اینجا کنش گفتن باید

همراه با یکسری شرایط مقتضی برای تحقق کنش‌ها باشد. به‌عنوان نمونه گوینده این واژگان باید دارای یک جایگاه دینی - اجتماعی ویژه باشد، مخاطب این واژگان نیز اولاً باید دو نفر باشند و ثانیاً یکی مرد و دیگری زن باشد و ثالثاً به لحاظ جایگاه حقوقی و اجتماعی شرایط مقتضی برای ورود به این مخاطبه را داشته باشند. این شرایط مقتضی در مجموع باید در بافت یا موقعیت مخاطبه وجود داشته باشد. با این مثال می‌توان به اهمیت بافت موقعیتی حاکم بر شکل‌گیری کنش گفتارها پی برد (صانعی‌پور، ۲۰۱۱: ۲۹) در این رویکرد هر یک از متکلم و مخاطب با مجموعه دانایی‌ها، باورها و پندارهای خود درباره: ۱- عناصر زمان، مکان و اجتماع؛ ۲- کنش‌های پیشینی، پسینی و در حال اجرا؛ ۳- آگاهی از نقش و جایگاه متکلم و مخاطب؛ ۴- آگاهی از موقعیت زمانی و مکانی مخاطبه، نوع و هویت رسانه و ... روی هم بافت را تشکیل می‌دهند (همان: ۶۵).

پیش از پرداختن به تحلیل، ذکر این نکته لازم می‌آید با توجه به اینکه بررسی و تحلیل کل پاره‌گفتارهای این خطبه از مجال این پژوهش خارج است، بنابراین به‌صورت گزینشی مهم‌ترین آنها مورد نقد و تحلیل قرار می‌گیرد، اما کنش‌های گفتاری بقیه پاره‌گفتارهای خطبه در قالب جدول ارائه می‌شود. معمولاً خطبه‌های نماز جمعه با کنش‌های گفتاری عاطفی آغاز می‌گردد، این خطبه نیز ابتدا با پاره‌گفتارهایی دعایی آغاز شده است: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنُصَلِّي وَنُصَلِّمُ عَلَى حَبِيبِهِ وَنَجِيهِ وَخَيْرَتِهِ فِي خَلْقِهِ حَافِظِ سِرِّهِ وَمُبَلِّغِ رِسَالَاتِهِ بِشِيرِ نَعْمَتِهِ وَنَذِيرِ نِقْمَتِهِ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا ابْنِ الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ الْأَطْيَبِينَ الْأَطْهَرِينَ الْمُنتَجِبِينَ الْهَدَاةَ الْمَهْدِيَّةِينَ سَيِّمًا بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى أُمَّةِ الْمُؤْمِنِينَ وَهَدَاةِ الْمُسْتَغْفَرِينَ وَحِمَاةِ الْمُؤْمِنِينَ».

پاره‌گفتار بعدی که معمولاً مورد استناد قرار می‌گیرد، توصیه به تقواست. این پاره‌گفتار چون از نوع امری است و راوی/خطیب - رهبر انقلاب - است، از نوع ترغیبی است. «همه‌ی برادران عزیز را و خودم را دعوت می‌کنم و توصیه می‌کنم به رعایت تقوای الهی... همه باید کوشش کنیم که تقوای الهی را معیار کار خودمان قرار بدهیم ... در نماز جمعه آنچه مهم است، توصیه‌ی به تقوا است؛ خود این حقیر بیشتر از شما محتاج این توصیه هستم».

در ادامه همین کنش گفتار، با استفاده از کنش‌های گفتاری تعهدی مخاطبان را در صورت رعایت تقوا به پیروزی در همه کارها نوید می‌دهند، «اگر نصرت الهی را می‌خواهیم در تقوا است؛ اگر توفیقات الهی را می‌خواهیم، هدایت الهی را می‌خواهیم در تقوا است؛ اگر فرج و گشایش در مسائل شخصی و اجتماعی را می‌خواهیم در تقوا است».

در ادامه رهبر انقلاب با استفاده از کنش‌های گفتاری اظهاری سعی در تبیین وقایع ۱۳ دی ۱۳۹۸ و حوادث پس از آن را دارند. مجموعه‌ی مباحث ایشان ذیل یک بحث قرآنی مطرح شده است. ایشان با استناد به آیه‌ی ۵ سوره‌ی ابراهیم، واقعه‌ی حضور میلیونی مردم ایران در بدرقه‌ی پیکر حاج قاسم سلیمانی و نیز حمله‌ی موشکی سپاه به پایگاه آمریکایی را «یوم‌الله» دانستند. علامه طباطبایی می‌گوید: منظور از

«ایام‌الله»، ایامی است که به‌خاطر حوادث خاصی که در آن اتفاق افتاده، امر خداوند و آیات و نشانه‌های بزرگی و اقتدار و سلطنت خداوند ظاهر و آشکار گردیده (طباطبایی، ۱۹۹۵: ج ۱۲: ۲۳). ضرورت یادآوری ایام الله به مفهوم شناسی آن باز می‌گردد زیرا منظور از «ایام‌الله» روزهای خاصی است که در آن روزها دست قدرت و عزت الهی در جامعه ظهور و بروز بیشتری داشته و همگان به عینه می‌بینند و لمس کردند که اتفاقی (چه نزول نعمت و یا نزول عذاب) خارج از اسباب و علل مادی افتاده است. اصولاً باید گفت یکی از روش‌های تربیتی قرآن کریم، «تذکر» و «یادآوری» است؛ و این روش، دقیقاً نقطه مقابل روش شیطان و جریان‌های شیطانی، همچون جریان نفاق است که یکی از کار ویژه‌هایشان را «انساء» (فراموشاندن) تعریف کرده‌اند: (مجادله: ۱۹؛ انعام: ۶۸، یوسف: ۴۲، کهف: ۶۳) (خبرگزاری فارس شماره: ۲۷۰۰۵۶۵-۱۳۹۸/۱۰/۲۷).

در مجموع در این دو خطبه نماز، ۳ بار به آیات مختلف قرآن ارجاع شد. این ۳ بار به جز قرائت سوره‌ی کوثر در پایان خطبه است. در این سخنرانی به آیات ۱، ۳ و ۹ سوره‌ی مبارکه ابراهیم، آیه ۴۲ سوره‌ی توبه و آیه ۹۱ و ۹۹ سوره‌ی شعراء و آیه ۱۴ سوره‌ی آل‌عمران ارجاع شد. مهم‌ترین ارجاع این سخنرانی ارجاع به آیات ۱ تا ۳ سوره‌ی ابراهیم است. این آیات جهت ساخت یک استعاره‌ی قیاسی استفاده شده است. مورد بعدی اشاره به آیات الهی اشاره به آیه ۴۲ سوره‌ی توبه و ۹۱ و ۹۹ سوره‌ی شعراء است که در هر سه این آیات خداوند وعده همراهی و ترسیدن به مومنان می‌دهد که این وعده در حال حاضر نیز صادق است. آخرین اشاره به آیات قرآن اشاره به آیه ۱۴ سوره‌ی آل‌عمران است. در این آیه بر عدم توانایی دشمنان در مکر کردن با خداوند تأکید شده است (ذاکر، ۲۰۱۹: ۲۱۷).

آیت‌الله خامنه‌ای در این خطبه با استفاده از ابزارهای زبانی همچون استفاده از بار معنایی واژه‌ها، ایجاد دو قطبی نظام در برابر دشمن، استفاده از استعاره (قضیه حضرت موسی(ع))، تکرار مفاهیم کلیدی، ارجاع به قرآن کریم، ارجاع به حوادث پیشین و استفاده از جنبه‌های کاربردی مختلف زبان از جمله کارکرد ترغیبی زبان این مفاهیم را به‌طور کامل و تأثیرگذار به مخاطبان منتقل نموده‌اند (همان: ۲۰۴). برخی از مهم‌ترین کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در خطبه نماز جمعه به‌صورت ذیل است.

جدول ۱: کنش‌های گفتاری برخی از پاره‌گفتارهای خطبه

ردیف	پاره‌گفتار	نوع کنش گفتار
۱	یک آیه‌ی پُر مغز و پُر مضمونی - مثل بقیه‌ی آیات قرآن - در سوره‌ی ابراهیم هست.	اظهاری
۲	امروز بحث من پیرامون این آیه و آیات بعد از این آیه است.	اظهاری
۳	لَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ	اظهاری
۴	دو احتمال در معنای «ذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ» هست که در مقصودی که ما از این آیه داریم فرقی نمی‌کند.	اظهاری
۵	یک احتمال این است که منظور این است که ایام الله را به یاد آنها بیاور.	اظهاری

۶	یک احتمال هم این که مقصود این است که به وسیله‌ی آیام الله خدا راه، دین راه، قیامت را به یاد آنها بیاور.	اظهاری
۷	موسی پیامبر عظیم‌الشأن الهی مأمور است که آیام الله را به یاد مردم بیاورد.	ترغیبی
۸	إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ	ترغیبی
۹	آیام الله آیه‌اند، نشانه‌اند، دلیل راهند.	اظهاری
۱۰	برای چه کسانی؟	ترغیبی
۱۱	برای کسانی که این دو صفت را دارند: صبارند و شکورند.	اظهاری
۱۲	صبار یعنی کسی که سر تا پا استقامت و صبر است، ...	اظهاری
۱۳	حالا درباره‌ی این شکرگزاری من عرایضی خواهم کرد.	تعهدی
۱۴	لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ؛ اگر شکرگزاری کردید، ما آن نعمتی را که به شما دادیم این را روزبه‌روز افزایش خواهیم داد، زیاد می‌کنیم؛ وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ؛ (۴) اما اگر کفران نعمت کردید، وظایف شکر را به جا نیاوردید، آن وقت آنجا عذاب الهی است، مشکلات فراوانی است که برای شما پیش خواهد آمد.	تعهدی
۱۵	بعد در آیه‌ی بعد هم نتیجه‌ی کلی از این مطالب را می‌فرماید که: وَ قَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنتُمْ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ.	اظهاری
۱۶	این که ما می‌گوییم شکرگزار باشید، این که می‌گوییم مراقب نعمت خدا باشید، نعمت خدا را از یاد نبرید.	ترغیبی
۱۷	بنده می‌خواهم درباره‌ی آیام الله صحبت کنم.	تعهدی
۱۸	برای چه کسانی؟	ترغیبی
۱۹	برای مردمی که صبارند و شکورند.	اظهاری
۲۰	صبارند یعنی یکپارچه اهل استقامت و صبرند، به اندک چیزی از میدان خارج نمی‌شوند، ایستادگی می‌کنند. شکورند، یعنی اولاً نعمت را می‌شناسند، ابعاد پنهان و آشکار نعمت را می‌بینند؛ ...	اظهاری
۲۱	خدای متعال به شما پیروزی‌های بیشتری را در آینده خواهد داد. همین چند نکته‌ای که در این آیه‌ی شریفه وجود دارد، موضوع صحبت ما امروز در خطبه‌ی اول است.	تعهدی
۲۲	این دو هفته‌ای که بر ما گذشت، دو هفته‌ی پرماجرا و استثنائی بود؛ ماجراهای تلخ، ماجراهای شیرین، حوادث درس‌آموز در این دو هفته برای ملت ایران پیش آمد.	اظهاری
۲۳	گفتیم اولین مسئله این است که ابعاد مادی و معنوی این پدیده را شناسایی کنیم.	اظهاری
۲۴	من عرض می‌کنم پس از ۴۱ سال از پیروزی انقلاب اسلامی، این جمعیت بی‌نظیر را کدام دست قدرتی به میدان آورد؟ ...	ترغیبی
۲۵	این نشان‌دهنده‌ی این است که اراده‌ی الهی بر این است که این ملت در این راه و در این خط حرکت کند و پیروز شود.	تعهدی

۲۶	نشان‌دهنده‌ی معنویات و باطن این ملت هم هست. این عشق و این وفا و این ایستادگی و در این بیعت بزرگ با خط‌آ امام، مردم با این حضورشان در میدان با خط‌آ امام بیعت کردند؛ ...	اظهاری
۲۷	... آیا دست خدا را به وضوح نمی‌شود دید؟ آیا «لَا تَحْزَنَنَّ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا» (۷) ...	ترغیبی
۲۸	اینها کسی را که سرشناس‌ترین و قوی‌ترین فرمانده مبارزه‌ی با تروریسم بود - شهید سلیمانی به معنای واقعی کلمه، قوی‌ترین فرمانده مبارزه‌ی با تروریسم در این منطقه است، به همین عنوان هم شناخته شده است - [ترور کردند]؛	اظهاری
۲۹	کدام فرمانده دیگر قدرت داشت می‌توانست کارهایی را که او انجام داد انجام بدهد؟	ترغیبی
۳۰	عزیزان من	عاطفی
۳۱	برادران و خواهران نمازگزار	ترغیبی
۳۲	اخلاص برکت دارد. هر جا اخلاص بود، خدای متعال به اخلاص بندگان مخلصش برکت می‌دهد، ...	اظهاری
۳۳	در صورتی تحقق پیدا می‌کند که ما به حاج قاسم سلیمانی - شهید عزیز - و به ابومهدی - شهید عزیز - به چشم یک فرد نگاه نکنیم؛ به آنها به چشم یک مکتب نگاه کنیم ...	ترغیبی
۳۴	؛ آن وقت اهمیت این قضیه روشن خواهد شد. قدر و قیمت این قضیه روشن خواهد شد.	تعهدی
۳۵	سپاه قدس را به‌عنوان یک مجموعه و سازمان اداری صرفاً نبینیم؛ بلکه به‌عنوان یک نهاد انسانی و دارای انگیزه‌های بزرگ و روشن انسانی مشاهده کنیم.	ترغیبی
۳۶	!.. اگر این جور شد، آن وقت این اجتماع مردم، این تجلیل و تعظیم مردم، تکریم مردم معنای دیگری پیدا می‌کند ...	اظهاری
۳۷	آن فریب‌خوردگانی که یک روزی فریاد زدند «نه غزه، نه لبنان»، آنها نه فقط جانشان را فدای ایران نکردند، ...	اظهاری
۳۸	ملت ایران نشان داد که از خط‌مجاهدت شجاعانه دفاع می‌کند، ...	اظهاری
۳۹	بینند مردم ایران چه کسانی هستند ...	ترغیبی
۴۰	، سخنگویان دولت شریر آمریکا مدام تکرار می‌کنند که ما در کنار مردم ایرانیم. دروغ می‌گویید! ...	اظهاری
۴۱	یک نکته‌ی دیگری که باید به آن توجه کرد در اهمیت این یوم‌الله، این است که خدای متعال به موسی می‌فرماید که وَ ذَكَّرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ؛ (۱۶) یعنی آیات‌الله باید در یاد مردم باقی بماند.	ترغیبی
۴۲	یک عده‌ای سعی می‌کنند این یوم‌الله‌های حساس این روزها را به دست فراموشی بسپارند، ...	اظهاری
۴۳	دل ما را به معنای حقیقی کلمه سوزانید. از دست دادن جوان‌های عزیز، مردم خوبمان و کسانی که از کشورهای دیگر اینجا بودند، حادثه‌ی بسیار تلخی بود.	عاطفی

عاطفی	من همین جا لازم است صمیمانه بار دیگر با اصحاب این مصیبت همدردی کنم - ما در غم آنها شریک هستیم -	۴۴
اظهاری	یکی از کارهای دیگری که برای تحت‌الشعاع قرار دادن این حوادث بزرگ انجام دادند، همین کاری است که این سه دولت اروپایی کردند؛ دولت خبیث انگلیس، دولت فرانسه، و دولت آلمان؛ تهدید ایران که ما مسئله‌ی هسته‌ای را بار دیگر به شورای امنیت می‌بریم؛ ...	۴۵
ترغیبی	خب حالا که ملت ایران این حادثه را شناخت، قدر و قیمت آن را دانست؛ حالا باید چه کار کنیم؟ ...	۴۶
تعهدی	و به توفیق الهی قوی‌تر هم خواهیم شد.	۴۷
ترغیبی	اقتصاد کشور باید قوی شود، وابستگی به نفت بایستی تمام بشود.	۴۸
تعهدی	... ، به توفیق الهی، به فضل الهی، ملت ایران در آینده‌ی نه چندان دوری آن چنان خواهد شد که دشمنان حتی جرأت تهدید هم پیدا نکنند ...	۴۹
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ (۲۲).	۵۰
خطبه دوم		
عاطفی	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ...	۱
ترغیبی	اوصیکم عباد الله بتقوی الله ...	۲
تعهدی	بعد یک مقداری خطاب به برادران عرب مطالبی را عرض خواهم کرد.	۳
عاطفی	که مجدداً تسلیت عرض می‌کنیم، اظهار همدردی می‌کنیم ... تشکر می‌کنیم از فرماندهان سپاه که توضیح دادند،	۴
ترغیبی	ولی باید حادثه پیگیری بشود و از حوادث مشابه هم باید به طور جدی پیشگیری بشود ...	۵
تعهدی	بنده راجع به انتخابات ان‌شاءالله صحبت خواهم کرد.	۶
اظهاری	حضور ملت ایران مهم‌ترین عامل اقتدار است ...	۷
تعهدی	در انتخابات حضور ملت ایران کشور را بیمه می‌کند، ...	۸
اظهاری	... سعی و تلاش [دشمنان] بر این است که با انواع و اقسام حیل نگذارند که مردم با شوق در انتخابات شرکت کنند ...	۹
ترغیبی	مراقبت کنید که مبدا دشمن بتواند در این زمینه خواسته‌ی خودش را که عبارت است از کم‌رنگ کردن و بی‌رونق کردن انتخابات تحقق بیخشد.	۱۰
خطبه‌ی عربی		
عاطفی	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ* الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ صَحْبِهِ الْمُنْتَجِبِينَ.	۱
اظهاری	مایلم در این برهه‌ی حساس از تاریخ این منطقه، سخن کوتاهی با شما برادران عرب	۲

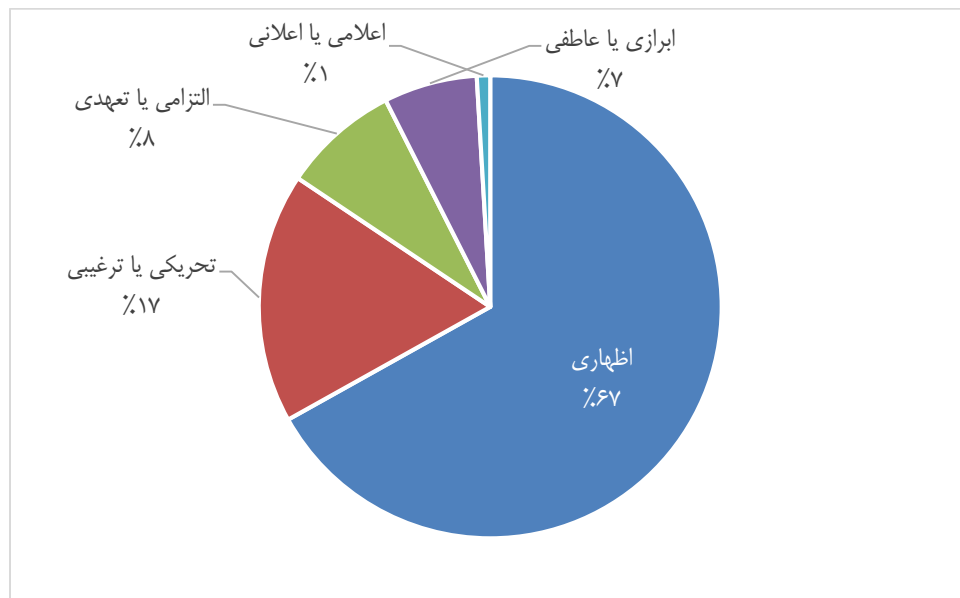
	داشته باشم ...	
اظهاری	سپاه ایران ضربه‌ی متقابلی علی‌العجاله زد و پایگاه آمریکایی را با موشک‌های خود درهم کوبید و ابّهت و آبروی آن دولت ظالم و متکبر را لگدمال کرد ...	۳
اظهاری	تلاش‌های مغرضانه‌ی فراوانی شد تا ملت ایران و عراق را به یکدیگر بدبین کنند، ...	۴
تعهدی	قدرت اسلامی، قدرت ما و شما، می‌تواند بر هیبت ظاهری قدرت‌های فاسد مادی فائق آید.	۵
اظهاری	قدرت‌های غربی با پشتوانه‌ی علم و فناوری و با سلاح نظامی و تبلیغات دروغین و با سیاست‌های مکارانه توانستند بر کشورهای این منطقه مسلط شوند ...	۶
اظهاری	پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، ضربه‌های سیاسی و نظامی سختی بر رژیم غاصب پدید آمد ...	۷
ترغیبی	جهان اسلام باید عوامل تفرقه را بزدايد.	۸
تعهدی	وحدت علمای دین، راه‌حل‌های اسلامی برای سبک زندگی نوین اسلامی را کشف می‌کند ...	۹
اظهاری	آمریکا، فلسطین را بی‌دفاع در برابر صهیونیست‌های بی‌رحم و جنایت‌کار، سوریه و لبنان را در تصرف دولت‌های وابسته و مزدور خود، عراق و ثروت نفتی آن را یکسره متعلق به خود می‌خواهد؛ ...	۱۰
تعهدی	آنها هدف پلید خود در عراق را می‌خواهند از راه ایجاد فتنه و جنگ داخلی و سرانجام تجزیه‌ی عراق و حذف نیروهای مؤمن و مبارز و مجاهد و میهن‌دوست تأمین کنند.	۱۱
ترغیبی	دنیای اسلام باید صفحه‌ی جدیدی بگشاید. وجدان‌های بیدار و دل‌های مؤمن باید اعتماد به نفس را در ملت‌ها بیدار کنند.	۱۲
تعهدی	و همه بدانند که تنها راه نجات ملت‌ها تدبیر و استقامت و ترسیدن از دشمن است. خداوند رحمت و نصرت خود را بر ملت‌های مسلمان شامل فرماید.	۱۳
اظهاری-اعلامی	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ * اِنَّا اَعْطٰیْنٰکَ الْکُوْثَرَ (۱) فَصَلِّ لِرَبِّکَ وَ انْحَرْ (۲) اِنَّ شَانِئَکَ هُوَ الْاَبْتَرُ (۳)	۱۴

بیشترین کنش گفتاری به کار رفته از نوع اظهاری بوده است که ۶۶/۸۹ درصد و به تعبیری ۲۸۷ مورد از ۴۲۹ مورد به این کنش اختصاص دارد. همان‌طور که اشاره شد، کنش اظهاری آن دسته از کنش‌های گفتار را شامل می‌شود که به نوعی دارای ارزش صدق و کذب هستند و گوینده مدعی صادق بودن آن است. اظهارات، ادعاها، نتیجه‌گیری‌ها، بیانات که در آنها گوینده جهان خارج را آن‌گونه که باور دارد، به تصویر می‌کشد. در رتبه دوم کنش‌های گفتاری ترغیبی با ۱۷/۴۸ درصد و به تعبیری با ۷۵ مورد قرار دارد. در کنش ترغیبی، هدف گوینده اجبار یا تشویق مخاطب به انجام یا ترک کاری است؛ که ممکن است در قالب ساختارهای استفهامی، خبری، امری، اظهاری، مدح، ذم، تعجبی، دوستی و تعاملی متبلور شود. در

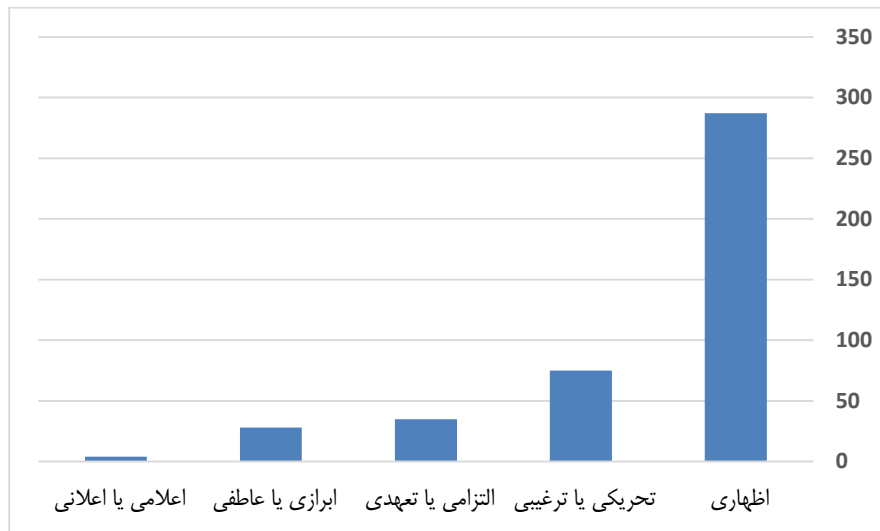
رتبه سوم کنش‌های تعهدی با ۸/۱۵ درصد و با تعداد ۳۵ مورد از ۴۲۹ مورد مشاهده شدند. کنش عاطفی در خطبه مقام معظم رهبری با ۶/۵۲ درصد - ۲۷۸ مورد - مشاهده شد. کنش عاطفی شامل گفتاری می‌شود که دیدگاه یا حالت روان‌شناختی گوینده نظیر لذت، تأسف و علاقه یا تنفر را بیان می‌کند. در این کنش گفتار، انطباق جهان و ذهن وجود ندارد. این‌گونه کنش‌ها در عذرخواهی، سرزنش، تبریک، تحسین و تشکر دیده می‌شود (حسینی معصوم، رادمرد، ۱۳۹۴: ۷۱) و در نهایت کنش اعلامی شامل کنش‌های گفتاری است که با بیان آنها تغییراتی واقعی در جهان خارج ایجاد می‌شود که در این خطبه تنها با ۴ مورد - ۰/۹۳ درصد - در جایگاه پایانی قرار داشت.

جدول ۲: فراوانی گونه‌های کنش گفتاری خطبه

ردیف	اظهاری (assertive)	تحریکی یا ترغیبی (directives)	التزامی یا تعهدی (commissives)	ابرازی یا عاطفی (expressives)	اعلامی یا اعلانی (declarations)	جمع کل
تعداد	۲۸۷	۷۵	۳۵	۲۸	۴	۴۲۹
درصد	۶۶/۸۹	۱۷/۴۸	۸/۱۵	۶/۵۲	۰/۹۳	۹۹/۹۷

نمودار ۱: فراوانی گونه‌های کنش گفتاری خطبه

نمودار ۲: فراوانی گونه‌های کنش گفتاری خطبه

نتیجه‌گیری

این پژوهش پس از بررسی خطبه نماز جمعه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، در چارچوب نظریه کنش گفتاری سرل، به نتایج زیر دست یافت. از آنجا که آیت‌الله خامنه‌ای به‌عنوان یک رهبر دینی - سیاسی، پیوسته باید مصالح کشور و اسلام را در نظر بگیرد، در سخنان خود در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی، کنش گفتارهای مناسب را بیان کرده است. با توجه به بحران‌ها و فتنه‌ها و شرایط سیاسی متفاوت، بیانات رهبر انقلاب می‌تواند مردم و مسئولان را در انتخاب مسیر برخورد مناسب و اتخاذ تصمیم‌های مناسب، یاری دهد. لازمه یک ارتباط خوب میان رهبر انقلاب به‌عنوان رهبر دینی و مردم تحت امر ایشان، تبیین درست وقایع و روشنگری است. از این رو کنش گفتارهای اظهاری بالاترین جایگاه و اهمیت را در خطبه آیت‌الله خامنه‌ای دارند. استفاده از این نوع کنش گفتار، همچنین نشان از صداقت ایشان با مردم ایران دارد. لازمه در صحنه نگاه داشتن مردم برای همراهی با نظام و دولت و نیز عمل به وظایف دینی و سیاسی و اجتماعی، در شرایط مختلف، تشویق و ترغیب آنها از سوی رهبران است. آیت‌الله خامنه‌ای با آگاهی از این قاعده، از تشویق و ترغیب مردم غافل نبودند و برای تحقق این امر از کنش‌های ترغیبی هم استفاده می‌کردند. همچنین وقتی یک جامعه دچار فتنه و یا بلای طبیعی می‌شود، این فتنه و بلا در سایه همکاری و همراهی مردم زودتر حل و فصل می‌گردد. رهبر معظم انقلاب با درک درست شرایط بحرانی و فتنه‌ها و استفاده از نیروی مردمی برای حل بحران‌ها، از کنش‌های ترغیبی و تشویق مردم برای حفظ نظام اسلامی استفاده کردند. از این رو کنش‌های گفتاری ترغیبی در جایگاه دوم خطبه ایشان قرار دارد. پس از کنش‌های گفتاری ترغیبی، کنش‌های تعهدی و عاطفی، به ترتیب در جایگاه سوم و چهارم در بین خطبه

نماز جمعه آیت‌الله خامنه‌ای قرار دارد. چرا که ادامه حیات انقلاب و ادامه تبعیت مردم از رهبری انقلاب در سایه تقویت بنیان‌های عاطفی و تحریک عواطف مردم و نیز باور به وعده‌های الهی البته با توجه به تجربه‌ای که در طول تاریخ اسلام و مخصوصاً تاریخ انقلاب اسلامی کسب شده است. بدین سبب کنش گفتارهای تعهدی و عاطفی از مهم‌ترین کنش‌های گفتاری مقام معظم رهبری به شمار می‌آید. در نهایت کنش‌های گفتاری اعلامی از کمترین گونه‌های کنش گفتاری در بین خطبه مقام معظم رهبری به شمار می‌آید چرا که ایشان قصد اعلام وضعیت جدید را نداشتند.

References

- *The Holy Quran*
- Abdollahi, Mohammad Ali (2005). "Theory of Speech act", Philosophical-Theological Research 2005 No. 24.
- Abedini, Javad (2020). *Searle and Humanities, Philosophical Analysis of Social Reality from John Searle's Perspective and Its Consequences for Humanities*, Seminary and University Research Institute.
- Consul Hazareh Behzad (2000). "A Study of Speech Actions in the Eleventh Sermon of Nahj al-Balagheh" Journal of Language and Literature, Faculty of Literature and Humanities, Mashhad (Faculty of Literature and Humanities, Mashhad) -3 (consecutive 131-130) (Special letter of the year of Imam Ali (AS)); From page 571 to page 580.
- Dad, Sima (1999). *Dictionary of Literary Terms*, Tehran: Morvarid, fourth edition.
- Dast Ranj, Fatemeh; Keyvan Ehsani, Mansoura Arab (1400). "Application of John Searle's theory of speech action in reading the sermon of Ghara, Nahj al-Balagheh" Quarterly Volume 9, Number 33, Spring 1400: 71-95.
- Davoodabadi Farahani, Mehdi (2016). "Analysis of Fadkieh Sermon Based on Theory of Speech Action", History of Islam in the Seventeenth Summer No. 2 (66).
- Fars News Agency Number: 13981027000565 Date: 2019 - 6:39 b.
- Fazaeli, Seyedeh Maryam; Negarash, Mohammad (2011). "Analysis of the 51st Sermon of Nahj al-Balagheh based on Searle's classification of speech actions", Quranic sciences and hadith Spring and Summer No. 86.
- <https://farsi.khamenei.ir/speech?nt=2&year=1400>
- Kashkoli, Mohammad Hossein; Eslami Tanha, Asghar (2019). "Analysis of Speech Actions in the Will of Martyr General Qassem Soleimani", Volume 2, The Second International Conference The Second Step of the Revolution - Consecutive Issue 2 Page 1-30.
- Mashreq News Agency, News Code 1033604 Published: February 22, 2017- 13:51 <https://www.mashreghnews.ir/news/1033604>
- Najafi Ayouki, Ali; Rasoulnia, Amirhossein; Alireza, Kaveh Noshabadi (2017). "Textual analysis of the Shaqqaqiya sermon based on the theory of speech action "Sarl" Quarterly Journal of Nahj al-Balagheh, Volume 5, Number 19, Fall, 1-17.

- Qurashi Sayyid Ali Akbar, (1992). *Quran Dictionary*, Islamic Books House - Tehran, sixth edition.
- Safavi, Cyrus, (2008). *An Introduction to Semantics*, Tehran, Surah Mehr.
- Saneipour, Mohammad Hassan (2011). *Fundamentals of Discourse Analysis in the Holy Quran*, Tehran: Imam Sadegh University.
- Searle, John R. (2008). "Speech Verbs, An Inquiry into the Philosophy of Language", Translator: Mohammad Ali Abdollahi, Institute of Islamic Sciences and Culture
- Tabatabai, Seyyed Mohammad Hossein (1995). *Tafsir al-Mizan*, translated by Seyyed Mohammad Baqir Mousavi Hamedani, Islamic Publications Office of the Society of Teachers of the Seminary of Qom - Qom, fifth edition.
- Talebi, Ensieh; Talebzadeh Shoushtari, Abbas; Heidarian Shahri, Ahmad Reza (2017). "A Study of Imam Ali (AS) War Sermons Based on the Theory of speech action of Arabic Language and Literature", (Journal of Mashhad Faculty of Literature and Humanities) Spring and Summer, Volume 9, Number 16/1/173; From page 161 to page 202.
- Tasnim news agency, report on the reading of 10 historical sermons of the leader of the revolution; Speaking face-to-face with the people from the platform of Friday prayers, 26 December 2018 - 09:47
- Tobeh Yani, Ibrahim and Seyed Abdolmajid Tabatabai Lotfi and Ruhollah Rezaei (2019). "Analysis of Verbal Actions of Imam Khomeini's Will Based on Searle and Austin Model", Quarterly Journal of Political Science, Volume 22, Number 86, Summer.
- Zakir, Arman (2019). Analysis of the discourse of the Friday prayer sermons of the Supreme Leader on 10/27/1398 after the martyrdom of Sardar Soleimani, Quarterly Journal of Transcendental Politics Volume 8, Number 28, Spring, 203-222.